

NOTULEN van de Lira jaarvergadering gehouden op zaterdag 9 juni 2012 in de Openbare Bibliotheek te Amsterdam

Aanwezig namens het bestuur:

De heer C.P.A. Holierhoek, voorzitter
De heer T. van den Boomen, vice-voorzitter
De heer R. Verhoef, penningmeester
De heer R. Alberdingk Thijm, secretaris
Mevrouw M. Genova, bestuurslid
De heer T. Bruinja, bestuurslid

Aanwezig namens het bureau:

De heer H. van Leeuwen, directeur Cedar
Mevrouw H. Verschuur, accountmanager Lira
Mevrouw S. Bakker, beleidsmedewerker Lira
De heer S. Goed, beleidsmedewerker Lira
Mevrouw C. Vinke (notulen)
De heer M. van Dam
Mevrouw C. de Feyter
Mevrouw T. van Hattem
De heer B. Schomaker

Agenda

13.00-14.00 uur
14.00-15.30 uur

Lunch en ontvangst voor Lira-aangeslotenen Jaarvergadering van de Stichting Lira Jaarverslag 2011, beleid 2012 en verder

- toelichting door Kees Holierhoek, voorzitter Lira
- gelegenheid voor de aangeslotenen om vragen te stellen en hun oordeel uit te spreken over het door Lira gevoerde beleid in 2011 en over het door het Lira Fonds gevoerde en te voeren beleid inzake sociale en culturele doelen

Benoeming en herbenoeming bestuursleden

- Kees Holierhoek voor herbenoeming als bestuursvoorzitter door de vergadering van stemgerechtigde aangeslotenen op niet-bindende voordracht van het bestuur
- Kees Schaepman voor benoeming als bestuurslid op bindende voordracht van de Nederlandse Vereniging van Journalisten
- Sophie Kassies voor benoeming als bestuurslid op bindende voordracht van de VSenV
- zo nodig: stemming over de kandidaten

15.30 uur-16:30 uur

Rondvraag en sluiting

Debat over "digitaal leenrecht"

Moderator: Christiaan Alberdingk Thijm

16.30 uur-18:00 uur

Door Lira aangeboden borrel

18:00 uur-21:00 uur

Door Lira aangeboden buffetdiner

Opening

De jaarlijkse vergadering van stemgerechtigde aangeslotenen van Stichting Lira vindt, voor de tweede keer, plaats in de Openbare Bibliotheek in Amsterdam.

De voorzitter heet iedereen van harte welkom en geeft, alvorens hij de jaarvergadering officieel opent, het woord aan de directeur van de OBA, de heer Van Velzen.

De heer Van Velzen heet de Lira aangeslotenen van harte welkom. Hij licht toe dat in de boekenbranche de samenwerking tussen de auteur, de uitgeverij, de boekhandelaar en de bibliotheek steeds belangrijker wordt. Één van de speerpunten die bovengenoemde partijen de komende tijd bezig zal houden is de stormachtige ontwikkeling van het e-book. Hij neemt dan ook graag deel aan het na de jaarvergadering geplande debat, teneinde gezamenlijk over deze ontwikkeling te discussiëren.

De voorzitter bedankt de heer Van Velzen voor zijn hartelijke welkomstwoord. Hij opent de jaarvergadering om 14:20 uur en heet de aanwezige schrijvers, vertalers en freelance journalisten van harte welkom.

Ook heet hij de bestuursleden, de directeur van Cedar Hein van Leeuwen, de accountmanager van Stichting Lira Hanneke Verschuur, de moderator van vandaag Christiaan Alberdingk Thijm, de debatdeelnemers en de medewerkers van Stichting Lira van harte welkom.

De voorzitter meldt dat er geen aanvullende agendapunten zijn gekomen vanuit de vergadering van aangeslotenen.

Jaarverslag 2011, beleid 2012 en verder

De voorzitter geeft een toelichting op het jaarverslag 2011, het gevoerde beleid van 2011 en de aandachtspunten voor 2012.

De hoofdpunten uit het jaarverslag zijn:

- Herinrichting bestuur

Stichting Lira heeft in haar bestuur een vorm van intern onafhankelijk toezicht gecreëerd. Dit is geconsolideerd in de statuten van Lira, die in maart 2012 daartoe zijn gewijzigd. Onder 'onafhankelijk' wordt in dit verband verstaan: een voorzitter en penningmeester die worden benoemd door de vergadering van aangeslotenen op niet-bindende voordracht van het bestuur. Dit doet recht aan het feit dat het grootste deel van Lira's aangeslotenen bestaat uit auteurs en freelance journalisten die geen lid zijn van Lira's constituerende beroepsorganisaties. Hieruit volgde de wens dat de voorzitter van Lira een voorzitter van *alle* aangeslotenen zou zijn en dus in functie gekozen zou moeten worden door de vergadering van aangeslotenen. Dit geldt ook voor de penningmeester. Daarnaast blijft de aanwezigheid in het Lira-bestuur van bestuurszetels die bindend worden voorgedragen door de VSenV en de NVJ gehandhaafd. Met dit beleid geeft Lira gehoor aan de suggesties van het CvTA inzake *good governance* en integer bestuur.

- Huidig bestuur

Het bestuur van Lira kende – net als in voorgaande jaren – zeven bestuurszetels waarvan er in 2011 zes bezet waren. Vier van de bestuursleden werden bindend voorgedragen door de VSenV, één door de NVJ en de twee overige zetels waren in te vullen op niet-bindende voordracht door de vergadering van aangeslotenen. Één van deze laatste twee zetels werd in 2009 voor een korte periode voor het laatst bezet. Daarna bleef de functie, ondanks verwoede pogingen van het bestuur om een zevende bestuurslid te vinden, niet ingevuld. Inmiddels zijn twee nieuwe bestuursleden voorgedragen door de VSenV en de NVJ. Zij zullen later in de vergadering officieel worden benoemd. Daarmee zijn de zeven zetels allemaal bezet.

- Financieel resultaat

Naar aanleiding van het verlies van rond de vijfhonderdduizend euro dat Stichting Lira in 2010 leed, nam de stichting diverse maatregelen om kosten te besparen. Er is een grote besparing gerealiseerd op verzend- en drukkosten met de komst van het digitale bulletin en de Lira-portal. In april 2012 is Lira verhuisd en daarmee worden de huisvestingskosten verlaagd.

Het verlies was deels te wijten aan de thuiskopieproblematiek – de stichting liep door de bevrozingen van het stelsel door de overheid een fors bedrag aan thuiskopiegelden mis – en deels aan de dalende leenrechtgelden. Maar ook de technische ontwikkelingen en de digitalisering, waarmee de incasso geen gelijke tred hield, speelden Lira parten. Tot slot bracht het procederen tegen partijen die het op auteursrechtelijk vlak niet eens zijn met Lira, ook de nodige kosten met zich mee. Kortom, Stichting Lira leed verlies door een dalende incasso (met als gevolg dalende baten uit de administratiekosteninhoudingen) en de kosten die er moeten worden gemaakt om de rechten van Stichting Lira te bestendigen.

De uitspraak van 27 maart 2012, waarbij het Gerechtshof Den Haag de Staat der Nederlanden veroordeelde tot het betalen van een vergoeding voor de schade veroorzaakt door de bevrozing van het thuiskopiéstelsel bij AMvB, kan in de nabije toekomst van grote betekenis zijn voor Stichting Lira bij het behalen van een positief resultaat.

- In Cedar-verband

Ook in Cedar-verband, het facilitair bedrijf dat onder leiding van directeur Hein van Leeuwen voor vijf stichtingen de werkzaamheden verricht, moest er worden bezuinigd. Vooral de achteruitgang in inkomsten van genoemde Stichting de Thuiskopie veroorzaakte problemen. Oplossingen werden gezocht door verdergaand te automatiseren, waardoor loonkosten gedrukt kunnen worden en de productiviteit kan worden verhoogd en door te verhuizen.

- Freelance journalisten

In 2009 is Stichting Lira samengegaan met Stichting Nieuwswaarde. Inmiddels heeft Stichting Lira zo'n duizend aangesloten freelance journalisten. De journalistieke incasso belooft nog geen fantastische bedragen. Verhoging daarvan wordt dringend gewenst, maar moet overal zwaar worden bevochten. Het streven van Lira is erop gericht de verdeling van journalistieke gelden waar mogelijk te stroomlijnen en op te nemen in bestaande repartitiekkanalen teneinde op die manier op kosten te besparen, juist ook omdat anders die kosten te zwaar gaan drukken op journalistieke geldstromen.

Momenteel loopt er een auteursrechtelijke kwestie aangaande de freelance journalisten. Er is geconstateerd dat het Regionaal Archief Leiden (RAL) op grote schaal het auteursrecht van onder andere freelance journalisten heeft geschonden. Stichting Lira is hierover in gesprek met het RAL. Omdat deze gesprekken niet soepel verlopen, is Lira genoodzaakt juridische stappen voor te bereiden. Via een mailing heeft een groot aantal freelance journalisten laten weten deze strategie te ondersteunen. De weerstand tegen het aangaan van regelingen met Lira is helaas aan de kant van cultureel erfgoedinstellingen nog groot.

- Audiovisuele rechten

Op het gebied van audiovisuele rechten zijn er moeilijke tijden aangebroken. Zo hebben onlangs de producenten aangekondigd het kabelcollectief – waar Stichting Lira deel van uitmaakt – te willen verlaten en daarmee beëindigen zij een reeds decennialang goed werkend loket voor licentieverlening. Het collectief onderhandelt met de kabelbaars en distributeurs over de verplichte afdracht van kabelvergoedingen voor de makers. Deze ontwikkeling zal de komende tijd veel aandacht vergen van onze juridische afdeling.

Omdat er op Europees niveau veel gebeurt op het vlak van audiovisuele rechten heeft Lira's secretaris de heer Robert Alberdingk Thijm op persoonlijke titel zitting genomen in een werkgroep van Eurocommissaris Neelie Kroes, met als doel samen een digitale agenda voor Europa van de grond te krijgen en daarbij tegelijkertijd de auteursrechtelijke vergoedingen voor audiovisuele makers overeind te houden.

Stichting Lira wacht momenteel op de definitieve versie van het wetsontwerp ter herziening van de Auteurswet vanuit het gezichtspunt van het auteurscontractenrecht, in het bijzonder ook het contractenrecht inzake film- en televisiewerken

- Reprorecht

De digitalisering heeft ook hier een vlucht genomen. Steeds vaker wordt er een tekst gescand en/of digitaal opgeslagen en het kopiëren van papier naar papier neemt af. Stichting Reprorecht onderzoekt de mogelijkheden om ook voor digitaal kopiëren in de toekomst auteursrechtelijke vergoedingen te innen en Lira zou daartoe mandaat kunnen verlenen. Schrijvers van vak- en wetenschappelijke tijdschriften/boeken en educatieve geschriften waarvan de uitgevers zich niet bij de Stichting Reprorecht hebben aangemeld voor de reguliere repartitie, kunnen bij het Auteursfonds Reprorecht alsnog aanspraak maken op hun reprorechtvergoeding. Tevens worden uit dit fonds collectieve projecten gefinancierd, bij afwezigheid van titelspecifieke informatie.

Lira zal zich de komende tijd richten op de ontwikkelingen omtrent het e-book. Maar ook op de beoogde overgang van de voormalige Vevam-scenarioschrijvers naar Lira. Ook volgen wij de ontwikkelingen omtrent de thuiskopieregeling op de voet, waarbij op Europees niveau inmiddels de mogelijkheden om te komen tot harmonisatie worden onderzocht.

Gelegenheid voor de aangeslotenen om vragen te stellen en hun oordeel uit te spreken over het gevoerde beleid in 2011 en over het door het Lira Fonds gevoerde en te voeren beleid inzake sociale en culturele doelen

De voorzitter vraagt of de aangeslotenen zich met het gevoerde en te voeren beleid door de Stichtingen Lira en Lira Fonds kunnen verenigen. Het gevoerde en te voeren beleid wordt unaniem goedgekeurd door de aangeslotenen.

Benoeming en herbenoeming bestuursleden

Kees Holierhoek voor herbenoeming als bestuursvoorzitter door de vergadering van stemgerechtigde aangeslotenen op niet-bindende voordracht van het bestuur

De voorzitter meldt dat hijzelf op een niet-bindende voordracht van het bestuur door de vergadering van stemgerechtigde aangeslotenen voor een herbenoeming als bestuursvoorzitter is voorgedragen. Er zijn geen tegenkandidaten gesteld. De voorzitter vraagt de aanwezigen of zij zich in zijn herbenoeming kunnen vinden. De vergadering gaat bij acclamatie akkoord en de heer Holierhoek wordt voor een periode van drie jaar herbenoemd.

Kees Schaepman voor benoeming als bestuurslid op bindende voordracht van de Nederlandse Vereniging van Journalisten

De voorzitter meldt dat Stichting Lira een bindende voordracht heeft ontvangen van de NVJ voor de benoeming van Kees Schaepman als bestuurslid. Er zijn geen tegenkandidaten gesteld. De vergadering gaat bij acclamatie akkoord en Kees Schaepman wordt voor een periode van drie jaar benoemd

Sophie Kassies voor benoeming als bestuurslid op bindende voordracht van de VSenV

De voorzitter meldt dat Stichting Lira een bindende voordracht heeft ontvangen van de VsenV voor de benoeming van Sophie Kassies. Er zijn geen tegenkandidaten gesteld. De vergadering gaat bij acclamatie akkoord en Sophie Kassies wordt voor een periode van drie jaar benoemd.

De voorzitter kondigt het aftreden van bestuurslid Maria Genova aan. Na drie jaar in het bestuur te hebben gezeten stapt zij hieruit om zich volledig te storten op haar bestaan als freelance journalist en boekenschrijver. Hij bedankt haar hartelijk voor haar bijdrage aan het Lira-bestuur. Mevrouw Genova bedankt het bestuur voor de plezierige samenwerking.

Zo nodig stemming over de kandidaten

Van dit agendapunt wordt geen gebruik gemaakt.

Rondvraag en sluiting

De voorzitter nodigt de aangeslotenen uit tot het stellen van vragen.

De vergadering vraagt zich af of er positieve verwachtingen mogen zijn voor de rechthebbenden inzake het onderzoek naar mogelijke Europese harmonisatie van het thuiskopiestelsel. De voorzitter beaamt dat voorzichtigheid altijd geboden is en dat moet worden gewaakt voor al te positieve verwachtingen en praat hier graag verder over tijdens de borrel na afloop.

De voorzitter dankt de aangeslotenen voor hun aanwezigheid en sluit de vergadering om 15:30 uur.

Debat "Digitaal leenrecht"

Onder leiding van moderator Christiaan Alberdingk Thijm debatteren Hans van Velzen (directeur OBA en lid van de stuurgroep e-books van de VOB), Theo Bijvoet van het Ministerie van OCenW, Jan Baeke (voorzitter van de VvL) en Cees van Wijk (voorzitter van de GAU/NUV) over 'digitaal leenrecht'. In het bijzonder wordt er gediscussieerd over de wenselijkheid om het e-book net als het papieren boek onder het leenrecht te laten vallen.

De volgende vragen worden er vanuit de vergadering van aangeslotenen over het 'Digitaal leenrecht' gesteld:

Jacob Vis: "Naar aanleiding van wat de moderator zei - de VS heeft al zo'n twaalf miljoen titels digitaal uitleenbaar en Nederland nog maar vierhonderd - vraag ik me af waarom we überhaupt nadenken over het digitaal uitlenen, als het merendeel in Nederland nog het papieren boek leent?"

De moderator laat met een steekproef in de zaal zien dat een derde van de aanwezigen digitaal leest, en dus wel degelijk het gemak van digitaal lezen inziet.

Margreet den Buurman: "Ik heb geconstateerd dat er programma's zijn waarmee jezelf e-books kunt maken. Nu vraag ik me af wat hiervan de gevolgen zijn? Verder vind ik dat er te voorbarig gehandeld wordt, omdat het fundament omtrent het 'uitlenen' van e-books nog niet rond is.

Jan Baeke is van mening dat een uitgever waardevol blijft voor een auteur als het gaat om de redactie en de publiciteit voor een boek. Hij deelt haar mening om eerst te gaan kijken hoe de markt zich gaat ontwikkelen alvorens er afspraken worden gemaakt, maar vindt dat daarmee niet te lang moet worden gewacht.

Henk Kroon: "Ik vraag me af waarom er nog niet concreet iets is geregeld voor het digitale uitlenen?"

De heer Van Velzen deelt mede dat de VOB er alles aan doet om zo spoedig mogelijk een (wettelijke)concrete regeling voor het lenen van e-books rond te krijgen.

Monique de Vré: "Hoe gaan jullie het leenrecht regelen voor de e-books van auteurs?"

De heer Van Wijk deelt mede dat er kan worden gedacht – omdat het nevenrechten betreft – aan een fifty-fifty-constructie waarbij de uitgever de helft van de leenrechtvergoedingen afdraagt aan de auteur. Dit kan per uitgeverij verschillen.

Maria Genova: "Aan wat voor een bedragen kan de auteur dan precies denken?"

De heer Van Wijk licht toe dat het gaat om een de netto-opbrengst van vijftwintig procent voor de auteur.

Halil Gür: "Hoe krijgt een auteur in een economische crisis überhaupt zijn 'oude' boeken digitaal verspreid?"

De heer Van Wijk licht toe dat er voor de digitalisering van het erfgoed speciale fondsen moeten komen.

Heleen Niele: "Hoe verhoudt zich het digitale platform dat wordt opgericht ten behoeve van het beleid omtrent de e-book zich tot de commerciële digitale platformen als bol.com, Amazon etc.?"

De heer Van Velzen licht toe dat het digitale platform gezien moet worden als een dienstverlenend orgaan of een infrastructuur, vergelijkbaar met de huidige rol van het Centraal Boekhuis.

Rien Verhoef: "In hoeverre denken jullie dat de uitgebreide goedkope terbeschikkingstelling van de e-book kannibaliserend gaat werken?"

De heer Bijvoet deelt mede dat er momenteel wordt onderzocht in hoeverre het digitaal leenrecht de ontwikkeling van de e-book verstoort. Er wordt vooral gekeken naar hoe het de ontwikkeling van de e-book op de markt zou kunnen verstoren.

Tijs van den Boomen: "Wat zijn eigenlijk de e-book uitleenkosten voor de consument en wat krijgt de auteur hiervan?"

De heer Van Wijk verwijst naar de afspraken die het GAU momenteel met de digitale bibliotheek Yindo heeft gemaakt. Daar betaalt de consument voor een terbeschikkingstelling van twee maanden gemiddeld twaalf euro – tegenover vijftien euro voor de papieren versie - voor een digitaal jeugdboek en de helft voor een maand. De auteur zelf krijgt hier de helft netto van uitbetaald.

De moderator sluit het debat af met de vraag of het digitaal leenrecht er wettelijk gaat komen. De heer Van Velzen en Baeke antwoorden hierop ja. De heer Van Wijk antwoordt hierop dat deze er wettelijk niet gaat komen en de heer Bijvoet past bij deze vraag. De meerderheid van het publiek is van mening dat er wettelijk een digitaal leenrecht gaat komen.

Voor akkoord:
d.d. 11 september 2012

De heer C.P.A. Holierhoek, voorzitter

De heer R. Alberdingk Thijm, secretaris